

Zij en haar kat

meulenhoff.nl

Makoto Shinkai en
Naruki Nagakawa
Zij en haar kat

Vertaald uit het Japans door Geert van Bremen

WILLEMSEN

Nederlands
Letterenfonds
dutch foundation
for literature

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

ISBN 978-90-290-9423-8

ISBN 978-94-023-1556-1 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Kanojo to kanojo no neko*

Omslagontwerp: Pinta Grafische Producties

Auteursfoto's: Courtesy of Makoto Shinkai en

Naruki Nagakawa

Omslagbeeld: 'Cat and Daughter', Toshiko Mitani,
1947, collection of Kyoto Prefecture

(administrated by The Museum of Kyoto)

Grafische vormgeving: Steven Boland

© Makoto Shinkai/COMix Wave Films 2013

© Naruki Nagakawa 2013

© 2021 Nederlandse vertaling Geert van Bremen en
Meulenhoff Boekery bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

I

Oceaan van woorden – 7

II

Bloesems die ontluiken – 59

III

Halfslaap en de hemel – 117

IV

Warmte van de wereld – 165

Epiloog – 217

I

Oceaan van woorden

Het was vroeg in het voorjaar, en het regende die dag.

Regen zo fijn als mist viel neer op mijn lijf. Ik lag aan de kant van de weg.

De mensen die voorbijliepen wierpen een vluchtige blik op mij, en versnelden hun pas.

Na een poosje had ik geen kracht meer om mijn hoofd op te tillen en keek ik met slechts één oog op naar de loodgrijze hemel.

Het was heel stil om me heen, ik hoorde alleen de treinen in de verte, een geluid dat leek op onweer.

De treinen die over het spoorviaduct reden klonken ritmisch en krachtig.

Ik werd sterk aangetrokken door dat geluid.

Als het zwakke kloppen in mijn borst mij in

beweging hield, moest dat machtige geluid wel iets reusachtigs in beweging kunnen houden.

Het kon niet anders of dat geluid was het kloppende hart van de wereld. De sterke, grote, perfecte wereld, waar ik geen deel van kon zijn.

De fijne regendruppels bleven gestaag en geruisloos neervallen. Terwijl mijn wang tegen de bodem van een kartonnen doos plakte, verbeelde ik me dat ik opsteeg.

Naar het uiteinde van de hemel, steeds hoger en hoger.

Nog even en dan hoorde je *knap!*, als mijn band met deze wereld zou breken.

In het begin was ik aan deze wereld verbonden door mijn moeder.

Mijn moeder was warm, lief, en zij gaf me alles wat ik maar wenste.

Nu was ze er niet meer.

Ik herinnerde me niet hoe dat zo gekomen was, of waarom ik in een kartonnen doos lag in de regen.

Wij kunnen ons lang niet alles herinneren, al weten we dat herinneren heel belangrijk is. Toch was er werkelijk niets wat ik me zou willen herinneren.

De zachte regen viel gestaag.

Leeg als ik was, steeg ik langzaam, heel langzaam, op naar de loodgrijze hemel.

Ik sloot mijn ogen en wachtte het beslissende moment af waarop ik voor eeuwig zou loskomen van deze wereld.

Het leek of het geluid van de treinen harder klonk.

Toen ik mijn oogleden opende, was daar het gezicht van een mens, een vrouw. Ze droeg een grote plastic paraplu en keek van boven op mij neer.

Hoelang was zij er al?

De vrouw hurkte neer, liet haar kin op haar knieën zakken, en keek me aan. Over haar voorhoofd hingen lange slierten haar. Omdat het geluid van de treinen tegen haar paraplu kaatste, klonk het nu harder dan voorheen.

Het haar van de vrouw en ook mijn vacht waren drijfnat; rondom ons hing de heerlijke geur van de regen.

Uit alle macht tilde ik mijn kop op en keek haar met beide ogen recht aan.

Haar blik was onvast. Heel even sloeg ze haar ogen neer, maar toen keek ze me zelfbewust aan, alsof ze een besluit had genomen. Zo bleven we een poosje naar elkaar kijken.

Geluidloos en onopvallend draaide de aarde om haar as, terwijl zij en ik onze lichaamswarmte stilletjes verloren aan de wereld.

‘Ga je mee, samen?’

Met haar ijskoude vingertoppen raakte ze me aan. Moeiteloos tilde ze me op. Van bovenaf gezien bleek de kartonnen doos onverwacht klein. Ze stopte mij tussen haar jas en haar trui. Haar lichaam voelde ongelooflijk warm aan.

Ik hoorde haar hart kloppen. Op het moment dat ze begon te lopen was daar het geluid van een trein die voorbijreed. Ik en zij en de hartslag van de wereld kwamen tegelijkertijd in beweging.

Die dag ben ik door haar meegenomen. Daarom ben ik haar kat.

*

Kantoorwerk bestaat vooral uit praten.

Die overtuiging heb ik sinds ik solliciteerde en een baan kreeg. ‘Doe dit even,’ of: ‘Zeg dat even tegen x,’ dat soort zinnnetjes. Het werk vordert simpelweg door het uitwisselen van zulke vage woorden die meteen weer vervliegen. Iedereen lijkt het volkomen natuurlijk te vinden, maar ik vind het haast een wonder.

Het werken met paperassen bevalt me goed. Omdat het iets tastbaars oplevert. Het is werk waar anderen een hekel aan hebben, maar ik doe

het uit eigen beweging, en dat wordt gewaardeerd op dit kantoor.

Ik voel me meer op mijn gemak tussen documenten dan met mensen. Ik ben niet zo'n prater. Gespreksonderwerpen gaan me al gauw vervelen. Al mijn vrienden zijn goede pratere. In de gesprekken met mijn vriendin Tamaki, die ik ken sinds we aan de hogeschool studeerden, vliegen de gevatte opmerkingen me om de oren en kom ik niet meer bij van het lachen.

Zij ontdekt keer op keer betekenis in taferelen die mij niets zeggen. Alsof zij dingen waarneemt die ik niet kan zien. Tamaki is heel tof, vind ik.

Ik hou van mensen die veel pratere.

Mijn vriendje heet Nobu. Hij is een jaar jonger en praat heel veel. Over zijn werk bij een verzekeraar, over sf-films en over elektronische muziek. Over oorlogen in het oude China. Hij praat met mij over van alles.

Daardoor weet ik veel van verzekeringen en ken ik de namen van een hoop krijgsheren.

Tamaki is goed in het verwoorden van de dingen die ze in de buitenwereld ziet, en Nobu in het opdiepen en verwoorden van dingen die hij in zijn binnenwereld bewaart. Ik kan geen van beide.

Nu het voorjaar is, komt er een herinnering naar boven uit de tijd dat ik mijn eerste flat ging hu-

ren. Vooral op zo'n regenachtige lentedag als vandaag.

Ik ging in mijn eentje de makelaars af en zette met angst en beven mijn handtekening onder een huurcontract. Voor het eerst ging ik op mijzelf wonen. Op de verhuisdag regende het, net als vandaag, en Tamaki kwam me helpen. Ze bracht een jongere collega mee, en dat was Nobu.

Nadat ze me hadden geholpen met uitpakken en kasten monteren, gingen we samen naar een eethuis in de buurt.

Voor het eerst maakte ik mee dat mijn vriendin en een vreemde man me hielpen verhuizen, en dat we samen uit eten gingen. Het leek wel een tv-soap, zo onwerkelijk voelde de situatie, maar terwijl het mij niet lukte die gedachte onder woorden te brengen, zei Tamaki: 'Dit doet denken aan onze studententijd, vind je ook niet?'

Nobu moest lachen.

Ik lachte lief mee. Normale mensen hadden dit soort ervaringen al veel eerder beleefd.

Hoewel ik nu op mezelf woonde, was ik nog niets veranderd.

Een tijdje na de verhuizing kwam Nobu alleen bij me langs.

De kraan voor de watertoevoer van de wasmachine was nogal gammel, en regelmatig lekte

er water langs de verbindingsslang. Toen ik daarover klaagde tegen Tamaki, stuurde zij Nobu langs.

Omdat ik had verwacht dat Tamaki zelf zou komen was ik een beetje overdonderd, maar Nobu ging bij een doe-het-zelfzaak de nodige spullen halen en repareerde het lek zonder problemen. Tot dan toe had ik niet eens geweten dat er een hoofdkraan was die ik kon afsluiten.

Wat zou ik gelukkig zijn als ik zo'n man altijd dicht bij me had, dacht ik. Tot mijn eigen verbazing kostte me het nauwelijks moeite om dat gevoel aan hem mee te delen.

Het was voor het eerst dat ik zo oprecht kon zeggen wat ik voelde.

Die nacht bleef Nobu bij me slapen.

Van dit besef dat woorden de wereld konden veranderen werd ik ook een beetje bang.

Een tijdlang kwam Nobu wekelijks naar mijn flat, maar toen hij het plotseling drukker kreeg op zijn werk, zagen we elkaar steeds minder.

Ik denk dat hij m'n vriendje is.

Hoe hij over mij denkt, voel ik ook wel aan zonder dat hij het uitdrukkelijk tegen me zegt, althans dat geloof ik.

Op de basisschool las ik meisjesmanga's die we onderling doorgaven; die stripverhalen eindigden stevast op het punt dat de hoofdpersoon een vriendje kreeg. Had een meisje eenmaal

verkering, dan was ze gelukkig. Maar ik ontdekte dat in het echte leven het verhaal daar niet stopt.

Soms ben je stukken eenzamer mét verkering dan zonder.

Vandaag ontmoette ik Nobu voor het eerst in drie maanden. Zo lang had ik hem niet gezien. We liepen naast elkaar in de voorjaarsregen. Zoals altijd praatte hij honderduit en was hij lief.

Het voelde heerlijk om mezelf over te geven aan zijn woordenstroom, om erop mee te deinen. Maar toen ik weer alleen was, be kroop me een angstig gevoel. Zoals wanneer je in zee zwemmend ontdekt dat je de bodem niet meer kunt aanraken.

Wij hebben toch verkering?

Die ene zin kon ik maar niet uitspreken. Als hij met zijn antwoord een einde maakte aan onze relatie, zou ik beslist verdrinken.

Ook vandaag draaide ik als een satelliet in cirkels om de vraag heen die ik echt wilde stellen; terwijl hij aan het woord was, knikte ik alleen maar.

Ik leek wel een tiener. Misschien was ik er nu zo aan toe, omdat ik deze dingen vroeger nooit had meegemaakt.

Uiteindelijk zei hij niets over wat ik het liefste wilde horen.

Vlak bij zijn kantoor namen we afscheid. Het

zal wel heel lang duren voor we elkaar weer zien,
dacht ik.

Eenmaal bij het station besloot ik een andere
weg naar huis te nemen. Het was een omweg,
maar ik had zin om door de frisse voorjaarsregen
naar huis te lopen.

Toen was daar ineens die kat.

2

In haar kamer rook het naar haar, een geur die me op mijn gemak stelde.

De eerste ochtend die ik met haar doorbracht, was ik verbaasd om op zo'n heerlijk warme plek wakker te worden. Zij was al op en kookte water op het gasstel.

Terwijl ik staarde naar de wolkjes stoom die uit de tuit van de ketel kwamen, zei ze: 'Goeie-morgen.'

Ze opende vlug de gordijnen. De wolken kleurden heel fraai in het ochtendgloren.

Haar kamer lag op een hoog in een flatgebouw boven aan een helling van waaruit je de treinen op het spoorviaduct kon zien rijden.

Nu begreep ik pas dat het de treinen waren die dat geluid maakten.

Toen ik dat overweldigende gevoel aan haar

probeerde duidelijk te maken, glimlachte ze en zei: ‘Ja. Fijn hè, Chobi?’

Chobi?

‘Jouw naam is Chobi.’

Het was de eerste keer dat ze me bij mijn naam noemde.

Chobi. Die naam beviel me. De naam die zij me had gegeven. Ik zou me deze ochtend voor altijd blijven herinneren.

Ik ging meteen van haar houden.

Ze was heel mooi en lief. Als ze merkte dat ik naar haar keek, smolten haar ogen en begon ze te glimlachen.

Voordat ze zelf ging eten, zette ze mijn voer klaar.

Een schoteltje melk, kattenvoer uit blik, en harde brokjes om op te kauwen.

Terwijl ik de melk oplikte, kwam ze naast me op haar hurken zitten met een grote witte mok warme melk in haar handen. Zo zaten zij en ik naast elkaar en dronken hetzelfde.

Ze bewoog kalm en sierlijk, en dat gaf me een rustig gevoel als ik in haar buurt was.

Toen ik de helft van mijn maaltijd ophad (de rest bewaarde ik voor nood, dat zei mijn instinct me), rolde ik naast haar op mijn rug en liet mijn buik zien. Traag streelde ze de vacht op mijn buik, en ik kronkelde tevreden met mijn staart.

Ik hield ervan om, als zij languit ging liggen, op haar buik te klimmen. Meestal was ze dan wat aan het lezen en streekte ze mijn rug zonder iets te zeggen.

Ik hield er ook van om te kijken hoe ze de was deed. De kleren die ze had gedragen roken naar haar. Het was verrukkelijk om daar helemaal in te kruipen.

Ik hield er ook van als ze de was te drogen hing. Samen stapten we naar buiten op het balkon, en terwijl zij de was uitvouwde, keken we naar de immens blauwe hemel, naar de mensen die beneden over straat liepen, en naar de auto's die voorbijreden.

Haar trui was mijn bed, en daar sliep ik op. De witte trui die ze droeg toen ik haar voor het eerst had ontmoet.

In het begin, toen ik nog maar net bij haar woonde, werd ik 's nachts miauwend wakker van een droom die ik ben vergeten. Dan kwam ze bij me en streekte ze mij.

Zij is heel lief en warm.

Ze kookt haar eigen eten.

Ik vond het heerlijk als ze misosoep maakte. Want dan kreeg ik gedroogde sardientjes. Ik hield er ook van als ze koude tofu at. Want dan deed ze bonitovlokken op mijn blikvoer.

Terwijl ze kookte, neuriede ze allerlei liedjes. Ik was dol op haar zangstem.

‘Chobi.’

Zo noemt ze mij steeds. Via die naam ben ik met haar verbonden, en via haar ben ik met de wereld verbonden.

*

Elke ochtend sta ik op dezelfde tijd op, maak met dezelfde routine ontbijt, kijk naar hetzelfde tv-programma en vertrek op hetzelfde tijdstip naar mijn werk.

Sinds ik op mezelf woon, ben ik blij met de regelmaat in mijn leven. Het besef dat ik dingen in eigen hand heb, geeft me rust.

Ook nadat Chobi kwam, is er weinig veranderd. Toen ik nog thuis woonde en een hond als huisdier had, was het een opgave om hem, ook als het regende of sneeuwde, dagelijks uit te laten, maar naar een kat heb je nauwelijks omkijken.

Vandaag ontwaak ik zoals altijd één seconde voor de wekker afgaat en zet ik hem uit. Ik voel de aanwezigheid van Chobi in de kamer. Ik pak de thermometer van het hoofdeind en meet mijn ochtendtemperatuur. Sinds Nobu en ik verkering kregen, houd ik zo mijn cyclus bij. Het is een gewoonte geworden, en als ik het niet meer zou doen voelt dat niet goed, omdat alle moeite van het bijhouden dan voor niets zou zijn geweest.

In het licht van de ochtendzón dat door het grote raam naar binnen valt maak ik ontbijt. Ik

kneed extra veel kleine *onigiri*. Wat ik nu niet opeet, gaat mee in mijn bento.

Samen met Chobi drink ik melk, waarna ik mijn pyjama uitdoe en mijn werkkleren aantrek. Terwijl ik kijk hoe Chobi met mijn pyjama stoeit, vergeet ik bijna de tijd.

*

Ik houd ervan om van opzij naar haar te kijken terwijl zij zich voor de spiegel opmaakt. Met een reeks vertrouwde handelingen opent ze in een vaste volgorde steeds een ander doosje waaruit ze iets gebruikt. Alles wat ze doet, doet ze zorgvuldig.

De gebruikte opmaakspullen zet ze terug waar ze stonden, en als ze tot slot parfum opdoet, verspreidt die geur zich door de hele kamer.

Haar parfum ruikt als de geur van nat gras in de regen.

Het weerbericht op televisie kondigt het weer van vandaag aan.

Elke ochtend als dit programma eindigt verlaat ze de flat.

Ik hou ervan hoe ze eruitziet als ze 's ochtends de deur uit gaat.

Haar lange haar bindt ze naar achteren, ze trekt een jasje aan in dezelfde kleur als haar haar en stapt in een paar hooggehakte schoenen.

Bij de voordeur kijk ik naar haar.

Ze hurkt bij me neer, legt haar hand op mijn kop, en zegt: ‘Nou, tot later,’ waarna ze overeind komt en de zware stalen voordeur opent.

Door de deur stroomt fel ochtendlicht naar binnen, waartegen ik mijn ogen dichtknijp.

Tot later.

Als ze in het licht verdwijnt, klinkt het aangename geluid van haar voetstappen.

Terwijl het nagevoel van haar hand op mijn kop nog blijft hangen, hoor ik het geluid van haar schoenen buiten op de trap wegsterven.

Nadat ik haar uitgeleide heb gedaan, spring ik op een stoel en kijk over de balkonrand naar een trein die over het spoorviaduct rijdt. Misschien zit zij erin.

Zolang als ik zin heb blijf ik naar de treinen kijken, en dan spring ik van de stoel.

In de kamer hangt nog de lucht van haar parfum. Omhuld door die geur val ik opnieuw in slaap.

*

Schuddend in de volgepakte trein denk ik aan Chobi.

Als Chobi slaapt of helemaal in beslag wordt genomen door iets, kan ik roepen wat ik wil, maar dan doet hij net of hij me niet hoort. Maar als hij zelf aandacht wil, gaat hij gauw op zijn rug liggen en toont me zijn buik.